

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Hygieniska Eleganta Hållbara

Syster täckan Syster madrasser

Säljas av Möbel-, Sängkläders- och Manufakturaffärer inom hela landet.
A/B Stockholms Vaddfabrik
Stockholm - Liljeholmen
Kungl. Hovleverantör

Vad har hänt?

LAGEN OM TREDJE MANS RÄTT föreligger nu i sin tredje version, nämligen som regeringsförslag, byggt på en omarbetning av Trettonmannakommissionens, »Lex Lindhagen». Regeringens förslag är mildare. Kravet på organisationerna att ställa säkerhet vid stridsåtgärder i vissa fall är borttaget, liksom i stort sett kriminaliseringen. Strejkbrutare kunna icke påräkna tredje mans skydd men föreningsrätten skyddas genom utvidgade bestämmelser. Förslaget befinner sig nu hos lagrådet.

BEFOKNINGEN I GAMLA STA'N har förenat sig om att kräva bättre bostäder, bättre renhållning, ordnad parkfråga i denna stadsdel, som tycks vara bortglömd av myndigheterna. Bl. a. har man påpekat att hyrorna i Gamla Sta'n i förhållande till bostädernas dåliga beskaffenhet äro alldeles för höga.

DET POSITIVA OCH LÖFTES-RIKA i nazismen har varit föremål för en serie artiklar i Sv. Dagbl. av d:r Adrian Molin — som vället pinsam villervalla bland högerlidningarna. N. D. A. är skadeglad. Men vad menar Sv. Dagbl. själv?

VALEN I U. S. A. ha kraftigt utjallit till demokraternas förmån, alltså ett förtroendevotum för demokraten Roosevelt, men Upton Sinclairs utsikter i Californien äro förlorade. På sina ställen har det förekommit oroligheter, som kostat många sårade och några döda.

ITYSKA KYRKOSTRIDEN har ett stillestånd inträtt. — Müller tycks falla undan men kvarstår ännu på sin post, som dock ser hotad ut.

EN TYSK KVINNLIG professor, Herta Sponer, som avskedats från sin plats vid Göttingens universitet, därför att hon är kvinna, har fått ett års arbetstillstånd som professor i fysik i Oslo — därför att hon är framstående forskare.

Veckovakten

RADIKALA FÖRENINGEN i Stockholm med omnejd

sammanträder onsdagen den 14 november 1934 kl. 8 e. m. i Restaurant Montmartre, Mosebacketorg (samma ingång som Södra Teatern) Busslinje nr. 59.

Föredrag av professor GUNNAR MYRDAL om

Bostadsfrågan och befolkningsproblemet.

Diskussion.

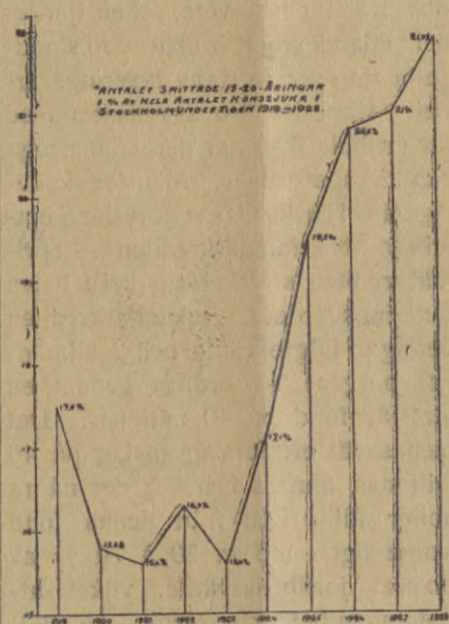
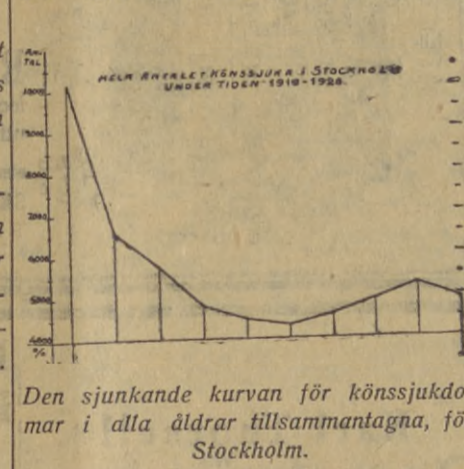
Årsavgifter 3 kr. upptagas. Nya medlemmar vinna inträde Tesupé à kr. 1:50.

Siffror som anklaga.

Aterigen har en allvarlig anklagelse utslungats mot det envisa motstånd, som här i landet hindrar införandet av sexuell upplysning i våra skolor. Med siffror från sin verksamhet som läkare vid Karolinska Institutets venerologiska kvinnoavdelning har d:r Ingeborg Kjellin fäst uppmärksamheten på de smittsamma könssjukdomarnas stora utbredning bland kvinnlig ungdom mellan 17 och 24 år. D:r Kjellins material, som publicerats i Svensk Lärartidning av den 31 oktober, borde ge anledning till allvarlig eftertanke.

Hennes undersökningar bygga på journaler förda under tioårsperioden 1924—1933 och omfatta 966 kvinnliga patienter i åldern 1—66 år. Det visar sig att gonorrhé finnes representerad i praktiskt taget alla åldersgrupper, men att 68 % av all gonorrhé är fördelad på åldersgruppen 17—24 år. (En motsvarande undersökning bland manlig ungdom vore otvivelaktigt också värdefull.) Nästan så fort de unga flickorna blivit fullväxta och släppts ut från skolan utsätter de sig alltså för smittorisken.

Och varför? Ja, det är den fråga som de unga patienterna själva alltför ofta rikta till läkaren: »Varför fick man inte reda på något om detta i skolan, då hade man kanske aldrig kommit hit». De flesta äro fullkomligt okunniga och ovetande. De kunskaper de borde ha fått i skolan försöka de inte sällan skaffa sig på sjukhuset, sedan de varit där en tid och känna sig litet hemmastadda. Ofta komma de då till läkaren och fråga om olika saker. Men då är det ju för många för

Den stigande kurvan för könssjukdomarna i åldern 15—20 år för Stockholm.

sent. D:r Kjellins tabeller ha också en del upplysningar att ge beträffande patienternas yrken. Det framgår att ett mycket stort antal utgöres av hembiträden och restaurationspersonal — sammanlagt 52 % av hela antalet. Därnäst komma — utom gifta hustrur — affärsbiträden, städerskor och biträden. Dessa flickor äro, som d:r Kjellin påpekar, i stor utsträckning lämnade att klara sig på egen hand utan hem och utan stöd av familjen. Så mycket viktigare borde det vara att de genom samhällets försorg fått den nödvändiga upplysningen.

Detta är också den slutsats d:r Kjellin själv drar av sina undervisningar. Hon förordar energiskt införandet i skolorna av upplysning, som hon tror skall ge gott resultat och lätt kunna ordnas genom samarbete mellan läkare och lärare.

Det kan i detta sammanhang vara anledning att påminna om de av d:r Gerda Kjellberg redan år 1930 gjorda undersökningarna beträffande könssjukdomarnas utbredning bland de yngre årsklasserna. D:r Kjellbergs siffror, som hon på sin tid lade fram såväl inför dåvarande Nyradikala Gruppen som i Tidevarvet och fackpressen, visade bl. a. att medan antalet könssjuka i Stockholm i alla åldrar tillsammans under åren 1919—1928 sjunkit med mer än 50 %, steg det relativa antalet smittade i åldern 15—20 år i oroväckande grad. Under det att antalet smittade i denna åldersgrupp år 1920 utgjorde omkring 16 % av alla könssjuka, utgjorde det år 1928 nära 22 %. Det betyder att år 1928 mer än en femtedel av alla könssjuka i Stockholm var under 20 år. Siffrorna för landet i sin helhet gingo i samma riktning, ehuru de icke voro så höga som i Stockholm.

Resultatet av d:r Kjellbergs framträdande var ett aktualiserande av kravet på att ungdomen i tid måtte upplysas om sexuallivet. Men som bekant är detta krav ännu inte förverkligat. Man måste därför med tillfredsställelse hälsa varje ny aktion för frågans lösning och hoppas att dessa krav på upplysning komma att upprepas, tills det inte blir möjligt för vederbörande myndigheter att längre låtsas om ingenting.

Irene Reele:

Kampen om kvinnorna i Tyskland.

Nationalsocialismen i Tyskland tycks trots all terror ha förlorat åtskilligt i auktoritet. Det märks bl. a. på en del yttranden i den fortfarande likriktade pressen, där det förekommer inte bara underförstådda antydningar utan t. o. m. ganska öppna och direkta angrepp. Fastän kontrollen är kvar och censuren fortfarande fungerar måste en hel del saker släppas igenom.

Så förekommer t. ex. en artikel i tidskriften *Sociale Praxis* av den 18 oktober där författaren med stor öppenhet påpekar nationalsocialisternas missgrepp i fråga om kvinnoarbetet. Detta har alltifrån början varit en stötesten för den nya regimen. Ty det är ju tydligt att det finns miljoner industriarbeterskor, maskinskrivare, kontorister och andra anställda som helt enkelt inte kan undvaras av näringslivet under det nuvarande systemet och som det f. ö. skulle vara omöjligt att få försörjda vare sig i egna eller andras familjer. Detsamma gäller kvinnor i de fria yrkena. Men nationalsocialisternas lösenord redan före maktövertagandet var ju förbud mot kvinnornas förvärvsarbete, och inskränkning av antalet kvinnliga studerande. »Kvinnan

skall leva endast för mannen och göra sig skön för honom så som fågelhonan för fågelhanan», var ett av Göbbels visdomsord, där han emellertid ledsamt nog råkat ut för missödet att glömma, att det hos fåglarna i stället är hanen som är vacker och färggrann.

Det fanns också de som tilltrorde kvinnans förmåga att sköta hushåll och fostra barn. Allt annat skulle överlåtas åt mannen. Nationalsocialisterna hade dock inte väl kommit till makten förrän det visade sig att deras »principer» på detta område voro ogenomförbara.

Det fanns de som snart nog började påpeka orimligheten i förbuden — också aktivt arbetande nationalsocialistiska kvinnor, som själva råkat ut för arbetsförbud. T. ex. en grupp av partianslutna kvinnliga akademiker, som kort efter Hitlers maktövertagning protesterade emot att endast männen skulle få arbeta politiskt och inom de bästa yrkena.

Därpå började man från högsta ort allt mer rädsla sig på den linjen att vissa yrken t. ex. lärarinneyrket, socialarbete etc. skulle passa kvinnorna. Men inte heller den räddningsplan kan duger långt. (Forts. å sid. 4.)

Devinez:

Om tro på oss själva.

»Kvinnor», tänkte han, »kvinnor som nått den ålder, då de inte längre äro bundna av sin kvinnliga natur, utan kunna släppa lös hela sin styrka, måste vara de mäktigaste varelser i hela världen.»

Karen Blixen-Finecke i Sju romantiska berättelser.

»Men det finns ingen gräns, då man skall skjutas undan och inte räknas med, såvida man inte vill utge sig för något annat än den man är. — — — Om vi bara inte göra oss urarva genom att plötsligt bli svaga och falla för vissa yttre tecken, genom att förneka oss själva. Vi skola tro på oss själva alltfjämt, och vi skola veta att det att bli äldre, det är det stora äventyret.»

Vera von Kræmer i Vägen går vidare.

Det är inte så länge sen kvinnorna var själaglada att slippa bli gamla eller att räknas som gamla efter 25 eller högst 30 år. Jag minns ännu från min barndom fröknar som vid 28 år togo vad karl som bjöds för att rädda sig in i äktenskapet i elfte timmen och som satte på sig små frumössor av spets och band när de kom hem från en uträkig bröllopsresa till sachsiska Schweiz.

Nu ha vi kommit så långt att kvinnorna börja be om lov att få vara gamla, d. v. s. få vara som de äro med livets linjer och ålderns kurvor och ändå accepteras i samhället och slippa sättas på undantag. Citatet här ovan från Vera v. Kræmer tolkar förträffligt denna nya inställning, denna gryende självkänsla. Hela hennes bok lägger klokt och erfaret ut denna sats och är dessutom som framgång av citatet en hymn till ålderdomens lycka.

Det är en sund reaktion både mot det ödmjuka accepterandet av ställningen som undantagsgumma och av den i grunden ännu ovärdigare inställningen att endast skenet av ungdom ger mig rätt att finnas till, sen ungdomen gått. Med denna reaktion mot den hektiska och alltid hopplösa kampen att stå kvar på backfischstadiet, menar inte Vera von Kræmer att en kvinna som börjar bli äldre skall släppa lös barm, mage och akter ut i det oändliga eller annars slarva med den personliga värden. Ej heller att hon skall sätta sig till vid bridge- och kaffebord

och koppla av all kroppslig och andlig motion. Hon skall hålla sig i gång för sin egen skull, för sin omgivnings skull. Hon skall som den fule ankungen i den vinterliga dammen oaybrutet simma och simma, så att hon inte fryser inne, för har man en gång frusit fast, då lär ingen isbrytare kunna få en loss mera, det är döden.

Men kvinnan som åldras ska bryta suggestionen att åldrandet är en katastrof, hon ska skratta ut sådana falska vänner som Nemilov och hans meningsfränder till vilka jag räknar professor Antoni och fru Karin Michaelis, vilka plädera för hänsyn mot den stackars ruin av en varelse som kvinnan under och efter klimakteriet är. Hon ska ta ut alla fördelar och fröjder ur den postklimakteriska perioden. Och i stället för att avundas mannen att han får sin farliga ålder tio år senare, emedan hans fortplantningsroll inte är värre än att den kan skötas även på äldre dar, ska hon vara glad åt att hon har en längre och rikare tid än han att äntligen uppleva livet som skådespel.

Det är klart att åren ha sina tragedier: glasögon och förläggande av glasögon, oregeibunden sömn, avtagande receptiv förmåga och över huvud avtagande uthållighet. Likaså avskedstagandets vemod, genomsådandets vemod, vemodet av den för sent uppnådda insikten att man varit en idiot på många punkter och i många kriser.

Men trots allt är det ändå en utsökt tid, då avveckling och utveckling gå parallellt i ens dagar, då man sakta drar sig upp på det avstånd varifrån man ser en bit av landskapet, och då man njuter av att snabbt kunna placera i sina sammanhang i det som sker.

Citatet från Karen Blixen-Finecke låter naturligtvis lika romantiskt och överkligt som allt annat i den bok, varur det är hämtat. Men det står där inte alldeles i fåvitsko. Hon är en lärddam som vandrat genom många sekler. Även om inte en sån tanke som uttals där, ännu kan tänkas i vår tid, är den på sin plats i en historia som står mera nära den epok, då de unga damerna pudrade sig vita i håret för att verka äldre än de voro och så tjusa sina män.

Som vi alla så gärna vilja.

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.
ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag.
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Norrlandsgatan 18.
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker
Boutredningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag. Även skriftlig
förfrågningar.

Märta Armfelt

Generalagent i Skandia

Kostnadsfri rådgivning dagli-
gen 12-1 i Skandias huvud-
kontor, Mynttorget 1.
Tel. Namnanrop Skandia-Freja.

Specialitet:

Pension-, livränte-, liv- och sjuk-
försäkring.

Allm. Barnbördshusets poliklinik

Alla vardagar 11-12 för havandeskapet
och dess sjukdomar och 14-14.30 för
kvinnosjukdomar.
För medellösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Stockholms stads Poliklinik
vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9-10 f.m.
För havandeskapet och
dess sjukdomar.

För medellösa kostnadsfritt, för andra
mot erläggande av 2 kronor.

Professor Johan Almkvist

Nybrogatan 7, Stockholm Tel. 67 50 75
Mottagning:
1/2-9-9, 4-5, damer 3-1/2-4. Söndagar 10-1/2-11.
Huds- och Könssjukdomar.
UPPLYSNING I AKTENSKAPLIGA
OCH SEXUELLA FRÅGOR.

Alma Axelssons
FÖRLOSSNINGSCHEM

LINNÉGATAN 19

Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och ogen., välrek.
Tel. 778 24.

STAMNING,

(TALSKRÄCK) o. a. nervösa talrub-
bningar samt tvångstankar behandlas av
talpedagogen P. O. Broberg, Floragatan
16, Sthlm. Tel. 10 03 24. Svarsp. 1 kr.
Varning f. värdelös korrespondensmetod!

Alimonda-Institutet

40-årig homeopatisk praktik.

Mottagning 11-2. Rådfrågning även pr
korrespondens. Begär prospekt och frå-
gelista. Leg. läkare.

Adress: Upplandsgat. 16, 4 tr. (hiss)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Arbetarnas egen

Tandklinik

Svedenborgsgatan 42

(hörnet av Skånegatan).

Mottagningstider: 10-3, 5-7.

Tel. 41 61 24.

ALL SLAGS TANDVARD.

Legitimerad tandläkare.

Låga priser.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas

Elegant. Tel. 25 35 35. Förtklassig.

Litzéns Advokatbyrå

Mosebacketorg 5. Tel. 43 18 34.
Inneh. N. Th. Wahlström.
Juridiska uppdrag. Köp o. försäljning av
fastigheter, inteckningsplaceringar m. m.

Den 10 Nov. 1934.

Ett betänkligt
betänkande.

»Jordbrukarnas skuldsättning svårt
problem» är en rubrik, som man ant-
ligen läser i Social-Demokraten.
Pressen och statsmakterna ha under
en följd av år slagit dövörat till för
den saken och endast lyssnat till
jordbrukarnas rop på högre priser.
Men den hjälp eller reglering, som
åstadkommit, har varit så beskaf-
fad, att den gynnat de större jord-
brukarna, vilka bäst kunnat göra sig
hörda. För övrigt har den, som vänt-
at var, lämnat bedrövliga resultat.
Staten drunknar i vete. En del för-
brukas till foder. Någon upplysning
om hur stora kvantiteter, som gått
till spillo, har ej lämnats allmänhet-
en. Det har dock befunnits nödvändigt
att med extra skatt bestraffa den
av staten genom prisförhöjning upp-
muntrade veteodlingen, för att åter
inskränka densamma, en företeelse,
vars logik är något svåratt förstå. Med
andra ord, det visar hur tillkrånglat
och misslyckat det hela blivit. Genom
smörregleringen dumpas vårt
fina svenska smör ut till England till
priser motsvarande det i kvaliteten vid
underlägsna smöret från kolonialän-
derna. Det betyder, att vår smör-
marknad i England för en tid framåt
blir totalt förstörd. Skulle inte våra
egna arbetslösa i stället på något vis
kunna bli delaktiga av detta över-
flöd, som nu skänkes förgängelsen
eller utlandet! — En dyrbar gåva!

För att hjälpa jordbrukarna (ty
jordbruket har inte blivit hjälpt) har
det också ordnats med möjligheter
att belåna allt, både löst och fast.
Därefter har man upptäckt, att
»jordbrukarnas skuldsättning» är ett
»svårt problem», och sakkunniga till-
sattes för att utreda frågan. Denna
kommitté liksom alla dylika kommit-
téer är allsidigt representerad. Hr
Wohlin företräder böndernas eller
jordbrukarnas intressen, hr Adler
jordbrukskreditkassans, bankdirek-
tör Brolén bankernas o. s. v. Ja, det

finns många intressen. Kommittén
har nu framlagt sitt första betänkan-
de. Här får man veta, att en fjärde-
del av landets jordbrukare äro skuld-
satta till över 75 % av taxeringsvär-
det. Experter äro sysselsatta med
att grubbla över hur deras lånefråga
skall kunna ordnas. Men för de öv-
riga tre fjärdedelarna föreslår kom-
mittén att sekundärkrediten — (pri-
märkrediten sträcker sig intill halva
taxeringsvärdet; sekundärkrediten
betingar högre ränta och i allmän-
het borgen) — ordnas genom en
statslånefond på 40 miljoner. Det
menas väl ett förslagsanslag på 40
miljoner, annars behöves det några
nollor till. Lån från denna fond
skulle ligga mellan 50 å 70 % av
taxerat jordbruksvärde, vilket ut-
redningen betraktar såsom icke med-
förande alltför stor risk för staten.
Utredningen ser i ljusblått! För att
få skattekonor håller man taxer-
ingsvärdena 30 å 50 % över salu-
värdet och jordbrukarna klaga ej
häröver, kunna ej klaga, ty om taxer-
ingsvärdet sjunker, minskar låne-
möjligheten, och de mest skuldsatta
blevo tvungna att avbetala sina
lån i stället för att som nu årligen
öka dem för att kunna betala sina
räntor. Men utredningen säger, att
ingen risk föreligger för staten att
bevilja lån på sådana villkor. T. o. m.
Sv. Dagbl., som alltid brukar ömma
för jordbrukarna, tycker att det går
för långt och frågar yrvaket: »kredi-
tithjälpen eller prisstöd?» Båda delar-
na — svarar partipolitiken, som
aldrig intresserat sig för jordbruk.

Jordbrukens läge är egentligen
ganska enkelt att förstå i närvaran-
de stund. Statsmakterna ha av poli-
tiska skäl offrat miljoner och åter
miljoner för att höja priset på jord-
bruksprodukter, och inköpa span-
nmål intill dess man nu förklarar att
överskottet av spannmål är »oroan-
de» stort. När man så upptäcker,

att jordbrukets skuldbörda är så
stor, att jordbruket oaktat prisför-
höjningar och avsättningsmöjlighe-
ter, ej kan bära sig, föreslår man, att
staten skall bilda en lånefond för att
mot 4 % bevilja lån, som ligga över
halva taxeringsvärdet. — Förr i vär-
lden, när jordbruket bar sig, ansåg
man, att jorden kunde ge en avkast-
ning av 3 % på gällande jordvärde.
Nu, då jordbruket enligt allas för-
klaring inte bär sig på grund av »ti-
derna», begär man, att jordbruket
skall vara som ett Kreuger-papper i
dess glansdagar och kunna både för-
ränta en skuld överstigande 100 %
av saluvärdet, d. v. s. gällande jord-
värde, och dessutom försörja bruka-
ren. Skall samhället som sådant
verkligt understödja och uppmuntra
en så osund jordpolitik? Lån på
fastigheten överskridande verkliga
värdet! Lån på skog! Lån på in-
ventarier! Vore det inte då bättre,
att staten först som sist i stället köp-
te jord och lånade ut den till bruka-
ren. I stället för att hjälpa banker-
na (ty de skulle i realiteten dra
vinsten av lånefondens) och stjälp
jordbruket.

Tidevarvet har så många gånger
fört fram sitt jordprogram. Vi skulle
för omväxlings skull kunna citera ett
annat jordprogram, som i stort sett
sammanfaller med Tidevarvets. Det
återfinnes i Sveriges Socialdemokra-
tiska Arbetarpartis politiska pro-
gram, punkt XVI:

»Samhället tillhandahåller jord för
bildandet av självständiga mindre
jordbruk. Större jordbruksegendo-
mar överförs i samhällets ägo. Spe-
kulation med jord förhindras. Social
arrendelagstiftning. Vanhävdlags-
stiftning. Jordbrukets intensifiering
befordras. Nyodlingsverksamhet och
skogskultivering befrämjas.»

Det är ett bra program. Det be-
hövde endast kompletteras. Och till-
lämpas!

Elisabeth Tamm.

Våld eller
icke våld?

I ett av de senaste numren av sin tid-
ning tar Gandhi upp till besvarande en
rad av invändningar mot läran om icke-
våld. De äro ungefär desamma som mö-
ta pacifisterna här i Europa. Gandhis
bemötande, så karaktäristiskt för mannen,
lönar sig att begrunda även av oss.

Gandhis opponent säger: varför är ni
emot våld? Är det inte underligt att vi
känna skräck, medlidande och avsky in-
för ett mord, men däremot lugnt äro vitt-
nen till den långsamma utsugning av
människor som pågår runt om i världen?
Varför skulle man inte ta till vapen, om
man tror att med en framgångsrik blodig
revolution en god del av världens elände
skulle försvinna? Ni tyckes vara mycket
optimistisk, när det gäller den mänskliga
naturen. Förstår ni inte att världens her-
rar ha blivit så känslösa, att de åter
måste bli som barn, för att förstå hur
människorna har det. Jag menar inte
att de äro onda från födelsen. Men de-
ras ondska är ett faktum, som de icke
kunna ändra, även om de ville det.

På detta svarar Gandhi följande:
Just därför att härskarna — om de äro
onda — äro det på grund av sin omgiv-
ning och icke genom arv, hoppas jag
på att kunna få dem in på andra vägar.
Det är alldeles riktigt som insändaren
skriver, att härskarna inte själva kunna
förändra sig. Om de behärras av sin
omgivning, förtjäna de icke att dödas
utan att förändras genom en ny omgiv-
ning. Men omgivningen — det är vil-
ket är folken som göra härskarna till
vad de äro. De äro en överdriven upp-
laga av oss själva. Om mitt argument
är riktigt, så skulle varje våld vi öva
mot härskarna vända sig mot oss själva.
Det skulle vara självmord. Och som jag
inte önskar begå självmord eller upp-

Bland

tidevarvets

mest anlitade
boktryckerier står

Zetterlund & Thelanders

fortfarande bland
de främsta

RADIKAL prispolitik,
kort leveranstid och gediget
utförande garanteras våra kunder.

SKEPPSBRON 40 . STOCKHOLM
TELEFON: 23 11 80 (VÄXEL)

S:t Ansgarsboden

Malmkillnadsgatan 7, Stockholm C.
Postgiro 56537. — Telefon 10 96 92.
Beställn. mottagas. Postorder ombesörjes.
Bästa inköpskälla för kristlig konst i alla
utföranden.

1/1-Ylle 180 cm. Boj

För draperier, ottomaner, borddukar, kuddar m.m.
Ljud- o. värmeisolerande, i många färger, pris
5,40 met.

Oskarsons Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

Moderna Funkisfätöljer

i crepe och mockaplysch kr. 55. Duscha-
teller fr. 25. Bäddschäslonger 38. Ligg-
fätöljer i hudimit. 95. Sängar 9, madraser
5. Plymäduschateller från 65, ek-,
björk-, korgmöbler, korkmattor, tyger,
kast, stuvor, stoppning. Realisation pågår.
reparationer, beställningar. Fabriksboden,
Metargat. 6, hörn. Södermannag. 57. Tel.
40 07 66, och Jungfrug. 7, Östermalm.

Bagarstugan

HORNNGATAN 37 . Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 " " 73 37
GOTGATAN 52 " " 333 90

För resande till Stockholm

rekommenderas

K. F. U. K. - Förbundets
nyinredda HOSPITS

Birgerjarlsg. 27 (OBS! vid Engelbrekts-
plan). Spårvagn 5 dir. från Centralen.
Tel. 11 07 25.

Vaccinationens

vara eller icke vara är aktuellt. Menin-
garna bryta sig för och emot. V. Vall-
bergs broschyr »Tandrotten» sändes Eder
alldeles gratis vid rek. från Hälsokultur,
Box 634, Stockholm 1. Medsänd gärna
10 öre till porto.

Sy Edra
kläder själva!

Dambyster på och utan ställning.
Olika storlekar.

A. B. GEJON

Birger Jarlsgatan 32, Stockholm

Karl Thorsell
Damskräddare

Brahegatan 28 n. b. Tel. 629751

REKOMMENDERAS

Etabl. 1913

Fogelstadförbundet
i Stockholm

med omnejd — sträckande sig mellan
Gävle och Norrköping — har en sam-
mankomst söndagen den 18 november
kl. 6 e. m. på Södergården, Götgatan
37, 1 tr., Stockholm.

Föredrag, sång, musik.
Te eller kaffe å 1: — kr.

Alla Fogelstadförbundare välkomna!

Nyhyttans badanstalt.

Läkare: Doktor B. Sundström, Nora.
Öppet hela året. Fysikalisk-Dietisk kuranstalt med 35 års erfarenhet i behandling
av reumatism, mag-, tarm- och nervlidande, högt blodtryck m. m. Skodsborgs-
metod. Modern badavdelning. Rum med nutida bekvämligheter. Utmärkta pro-
menadvägar. Hög torr barrskogsluft. — Pensionärer mottagas. Begär prospekt.
Adress: JÄRNBOÅS (6 mil norr om Örebro). Tel 13.

Kungl. Hovblomsterhandel
H. FLATOW

Säg det med blommor!

Västerlånggatan 14. STOCKHOLM

— Blomsterförmedling till in- och utlandet —

Telegr.-adr.: Flatow. Telefoner: 11 05 06, 20 21 17. Postgi okonto 549

NORRKÖPINGS STUVLAGER

KLÄDESHANDEL, Barnhusgatan 4, Stockholm.

Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr. extra kontant. Detta orsaken till våra bill. priser.

muntra min omgivning att göra det, så har jag gått in för icke-våld och uppmanar alla till detsamma.

Våld skulle kunna fillintetgöra en eller flera dåliga ledare, men de skulle dyka upp igen som hydrans huvuden. Ty roten ligger hos oss själva. Om vi reformera oss själva, komma ledarna att automatiskt förbättras.

Korrespondenten tyckes tro, att en person som går in för icke-våld icke har några känslor och att han är ett likgiltigt vittne till den tysta blodsugning som äger rum i världen. Men icke-våld är en aktiv hållning, och ingalunda hjälplös som insändaren tror.

Sanningen är den mest aktiva kraften i världen. Den lider aldrig nederlag. Våld segnar endast till synes, ingen har ens påstått att våldet alltid lyckas. Icke-våldet lovar aldrig omedelbara, påtagliga resultat. Men dess nederlag är blott tillfälliga nederlag. Den, som tror på våld, kanske dödar en mördare och yves däröver. Men han kan aldrig döda mordet. Genom att mördaren ökar han blott våldsdåden och inbjuder till nya dåd. Hämnens lag är lagen om det ondas mångdubblande.

En vapenlös kämpe söker besegra mördaren genom kärlek. Han kan inte göra mordet ogjort genom att straffa mördaren. Men han hoppas att genom mildhet få mördaren att ångra sitt dåd och förändra sitt liv. Den vapenlöse kämpen vrider alltid strålkastaren mot sig själv och upptäcker att den bästa utvägen är att göra mot andra som han vill att de skola göra mot honom. Om han vore mördaren, skulle han inte vilja bli dödad för sin galenskap utan önska få ett tillfälle att förbättra sig själv. Han vet också att han får icke förstöra, det han inte kan skapa. Den ende domaren mellan människor är Gud.

De blindas lager i Linköping.

Tyngdpunkten i arbetet för de blinda inom Östergötlands län är, svarar landshövdingen *Ellen Tiselius* på Tidevarvets fråga, liksom överallt problemet om *arbetsanskaffning*, så att de blinda i största möjliga utsträckning skola kunna försörja sig genom eget arbete. För att söka centralisera försäljningen och uppnå enhetliga priser upprättades år 1932 ett lager i Linköping i en av staden kostnadsfritt upplåten lokal. Bakom detta står den för ändamålet bildade *Östergötlands Blindarbetsförsäljning u. p. a.* De blindas lager har kommit i åtnjutande av ganska mycket stöd och uppmuntran från allmänhetens sida.

Hur beredvilligt allmänheten över huvud taget lämnar sin medverkan, framgår f. ö. av årsredogörelsen för Östergötlands län, som omnämner både kontanta penninggåvor och olika arbetsinsatser av ganska betydande omfattning. Att det är mycket välkommet är tydligt. Ty det är ju ofta stora svårigheter som måste övervinnas.

BORGHAMNS Lanthushållsskola

Östergötland. Kurs 9 januari—22 juni. Undervisning i matlagning, bakning, slakt, konservering, närings- & födoämneslära, hälsolära & barnavård samt hemvård, sömnad, vävnad (enkl. såväl som konstvävn.). Mjölkhushållning, trädgårds-skötsel, smådjurskötsel. Skolan, som är vackert och friskt belägen vid Vättern och Ömberg, står under statens inspektion och statsbidrag kan erh. t. 15—20—35 kr. pr mån. Illustr. prospekt fr. föreståndarinnan L. Lindahl, *Borghamn*. Tel. 7.

Arbetarekalendern 1935

En årsbok för alla!

Uppsatser om:
 Ekonomi, politik och valutor
 Teknik och vetenskap
 Nya lagar i kraft
 Biografier och kultur
 Världsspråket Mondal
 Statistiska uppgifter, m. m.

I bokhandeln och Pressbyrån.
 Provex. Kr. 2.— Postgiro 1399

Pris 2.50 Kr.

FEDERATIVS ■ Stockholm 1.

Johan Falck:

Kring Lawrence.

När David Herbert Lawrence gick bort i mars 1930 var det nog i ett för honom och hans verk ganska lyckligt ögonblick. Han slapp att överleva sig själv, att strida en strid där han egentligen ej hade några nya vapen utom dem han alltid kämpat med och hållit blanka. Vad han hade bräckt upp och banat väg för var något, som endast tiden kunde föra vidare, och där han knappast kunde göra till eller från längre. Detta även därför att Lawrences författargärning inte är de ständigt nya idéernas flöde. Lawrences problem var inte många, men han vred och vände på dem, muddrade dem ända in till berget under slammets. Därför att de voro livsviktiga, att de uttryckte den moderna människans — kanske framtidsmänniskans — reaktion mot livsformerna, kunde de ej noteras av de i den traditionella och tidsbundna moralen och värdeuppfattningen förankrade sinnena. I livstiden blev Lawrence och hans verk därför »sånt som man inte talar om». Efter döden blev han sålunda följdriktigt helgon. Det sistnämnda gör honom nog knappast nöjdare, om han nu tittar ned från sin himmel.

På hösten samma år han dog hade undertecknad tillfälle att i dessa spalter ge några upplysningar om honom och verket, då i samband med de dittills enda på svenska föreliggande böckerna, den stortartade självbiografiska romanen *Söner och älskare*, hans närmsta verk, och den extrema novellsamlingen *Kvinnan som red bort*. Sedan dess har i svenska marknaden utkommit ytterligare två romaner, en novellsamling, en diktsamling och en biografi, och detta får man väl tyda som både uppskattning av och intresse för denna egenartade diktarprofil.

Lawrence har en gång för alla inrangerats bland sexualitetens och lidelsens diktare, och intet tvivel kan väl råda, att det just är på detta område han öppnat nya vägar i litteraturen, vägar som unga efterföljare med frihetsförjunsingens glättighet i dragen kommer att kliva vidare på. Och dock: Lawrences storhet ligger väl knappast däri, att han i romanen penetrerat den naturliggaste av alla akter eller med Lady Chatterleys lover gjort de i världslitteraturen onämnbare två substantiven och verbet tryckbara. Oavsett detta är Lawrence en författare med ursprungsoriginalitet i hjärta och i hjärna, med en sällsynt hederlig, sund, mänsklig intelligens till hands vid problemens uppställning och lösning. En roman som *Söner och älskare* innehåller ju intet av det i vanlig mening rafflande för fiskande fingrar, utan är en bred skildring fylld av ånga och kraft från jord och människor, och den nu sist till svenska översatta romanen *Flickan som sjönk* visar minst av allt en excentriker. Den visar honom i stället från en annan av hans bästa sidor, som den kunnige och virtuose miljöskildraren med artistens frappanta inlevelseförmåga i karaktärernas labyrinter.

Ibland kan man finna Lawrence tråkig, ja retsam med allt sitt pratande och diskuterande, tills berättelsen glider fram mot en punkt, där han får dra konklusionerna med sin eleganta och fascinerande analytiska skärpa. Hans böcker är för det mesta alltid synnerligen ojämnt, med lakuner av dött stoff mellan de brakande höjdpunkterna. Därtill kommer att hans stilistiska förmåga inte är särdeles överraskande utan snarare står på en mycket ordinär ståndpunkt. Men, ju enklare ju simplare. Han är ingen tekniker, ingen bländare, bara en sällsynt levande, naturligt människa, som kämpar för att få sina tankar sagda. Att formen inte alltid blir den ideala är i grund och botten av liten betydelse.

Hans samlade produktion uppgår till omkring 40 volymer, alla vapen i striden för den nya livskänslan. Av dessa är 8 volymer dikter. Ett stickprov av dessa — för mera har det tyvärr inte blivit — föreligger i tolkning av Erik Blomberg.

Det kanske mest subjektiva av Lawrences författargärning ligger i hans dikter, där även stilens enskildheter medverkar till att få fram de suggestiva bilderna, den tumlande på en gång rolösa och livsrotade känslan. Ordval, rytm, språkliga klanger med stegringar och fall bildar ett musikaliskt, oändlighetssträvande ackord, som aldrig går att översätta. Hur utomordentligt smakfulla Blombergs tolkningar än är, ge de ej — vilket också vore omänskligt att begära — det daggriska, improvisatoriska, väljudande som är deras egenart. Vad som aldrig kan tolkas är gnistan, geniets flammande nycker — även om det inskränker sig till valet av ett enstaka ord! Den i Lawrence obehövande läsaren får troligtvis inte alls någon överväldigande bild av författaren genom dessa dikter, vars intryck måste bli vagt och ganska intetsägande. De bli ett litet tillskott för konnässörerna, som vet deras verkliga musik och Lawrences djupa inställning till sina böljande tankegångar.

Lawrences verk betjänas inte genom stickprov. På det sättet blir han aldrig populär. Han måste läsas och läsas, tills hans kosmos' orubbliga och sanningskära tankar framstå utan bismak av sensation och märkvärdighet, vilket i grunden är dem främmande. Lika litet befrämjas han av försök till popularisering. Jag vet inte om det är så, man skall uppfatta Knut Jaenssons biografi. Den lättflytande, litet slarviga — eller också medvetet moderna — stilen passar inte riktigt in med de allvarliga, mogna citaten. Dessa äro dock valda med god omsorg. Men sedan denna invändning gjorts är det med nöje man vill framhålla Jaenssons arbete som handbok för alla de Lawrence-entusiaster, för vilka inte de många utländska biografierna äro tillgängliga. Jaenssons översikt är bred och fyllig, kanske på bekostnad av djupet. Men detta torde vara vars och ens ensak att avgöra och bero på läsarens personliga uppfattning av Lawrence. Många intressanta synpunkter och påpekanden, delvis klarlägganden genom det omfångsrika materialet står på Jaenssons debetsida. (Önskvärt hade emellertid därför varit utförliga innehålls- och litteraturförteckningar.) Som helhet är hans arbete ett utmärkt komplement till den intresserades Lawrencesamling

Nils Simonsson:

Filmkritiken har i någon mån burit frukt.

Hösten har bjudit på åtminstone ett och annat exempel på förbättrad svensk filmproduktion och filmimport, och det behöver nog inte råda något tvivel om att detta till största delen är en följd av den relativt skarpa kritik, som i vintras och våras från flera håll riktades mot bådadera. Tidnings- och bokmeddelandena från U. S. A. om massoppositionen inom läkarekretsar, skolvärlden och de religiösa lägren där ute mot den traditionella amerikanska filmen ha också bidragit till att i sin mån minska lusten här hemma för offer åt denne stora Molok i filmens himmel. Och likaså lusten att tillverka svenska avgudabilder av högstdensamma.

Utvecklingsgången har kanske varit den enda möjliga, eftersom den varit typisk för oss. Både svensken och svenskan äro ju var på sina speciella områden sjukligt rädda för att bli beskyllda för ommodernitet och otidsenlighet vid jämförelse med de motsvarande utländska förhållandena — en sak som för resten nog är bra i allra minst 50 fall på 100. När något av de utifrån kommande kulturella lägstycken under några år förpestat luften på något område här hemma, och när sedan ett tiotal nyktra och modiga män och kvinnor vågat stiga upp och avslöja dekadansen, då brukar det inte dröja så länge förrän den så nätt börjar fördunsta i vår svala och tämligen rena svenska luft.

Om vi nu emellertid skulle överge dessa högre rymder och för en stund stänga in oss i Stockholmsbiografernas ännu ej tillräckligt renade luft, så finna vi den nog dragligast f. t. på den bio, som är uppkallad efter det i filmens värld fullkomligt okända landet Kina. Där på China visas f. n. *regissören* Per-Axel Branners film *Unga hjärtan*, som tillkommit på Svenska A.-B. Nordisk Tonefilms officin och först och främst är intressant såsom ett bevis på riktigheten av det i dessa spalter tidigare framförda påståendet, att det ännu så länge är *regissören*, som gör filmen, och inte den s. k. filmförfattaren, som vissa filmbolag säga sig förgäves ha efterlyst i vårt land och därför skjuta skulden på, när de kritiserar.

Det räcker med duktiga filmregissörer och goda berättelser, skrivna av vanliga författare, och sådana ha vi lyckligtvis haft i vårt land långt innan filmen var påtänkt. Filmregissörerna är det bolagens sak att antingen uppleta eller utbilda. I det här fallet har regissören också varit med om att författa det s. k. scenariot, ett förhållande som ytterligare styrker riktigheten av påståendet ifråga. Utan att kunna ståta med något storslagig innehåll i stil med Selma Lagerlöfs filmerna eller dylikt är denna film dock årets hittills bästa svenska. Den är full av liv, verklighet, vackra naturscenerier, vacker mimik, starka effekter och rolighe- ter, men fri från amerikanska filmdumheter av olika slag. Trots ämnets vardaglighet skulle den möjligen kunna godkännas vid svensk filmexport till grannländerna eller på längre håll — fastän vi så

och bör med fördel kunna läsas som introduktion till den nu utkomna, gedigna och inspirerande romanen *Flickan som sjönk*.

D. H. Lawrence i svensk övers.

Tidens förlag:
 Söner och älskare. (Roman. 8:50.)
 Du rödde vid mig. (Noveller. 4:75.)
 Arons stav. (Roman. 5:75.)
 Flickan som sjönk. (Roman. 5:75.)
 Dikter. (Tolkade av Erik Blomberg. 3:—.)

Gebers förlag:
 Kvinnan som red bort. (Noveller.)

KRIG ELLER FRED?

Pris 1 kr.
 Rekv. från Sveriges
 folkskollärarinförbund,
 Vasagatan 10, Sthlm.

Läs om kampen för fred i
 "Nationernas förbund,
 vad det är och vill"
 av Matilda Widegren

småningom hoppas kunna utmärka oss genom en kvalitetsexport av ännu högre rang, särskilt ifråga om textinnehållet.

Därnäst är väl kanske att nämna A.-B. Irefilms *Synnöve Solbakken*, detta närmast med tanke på »filmförfattaren» Henrik Ibsens och kompositören Hugo Alfvéns andelar, samt de utomordentligt vackra naturbilderna från fjällen. Men trots att regissören här bär det förpliktande namnet Tancred Ibsen och även här riktigt nog deltagit i författandet av scenariot, så kan filmen i tekniskt avseende inte komma upp i samma höga klass som Branners. Det är lite virrvarr och lite oklarhet här och var, som måste betecknas som svagheter i redigeringen och som störa njutningen. Men tack vare spänningen i händelserna och naturscenerierna och den vackra musiken måste filmen dock räknas till framstegen, jämfört med det tidigare medeltalet.

Från Svensk Filmindustri har utgått *Sången till henne* och *Fasters millioner*. Den första får väl i någon mån räknas till de framsteg, som kritiken till slut lyckats åstadkomma, och som man får vara relativt tacksam för. Den tillhör den nu så vanliga kategorien sångfilmer och upp bäres till allra största delen av Martin Öhmans hjältetoner. Det s. k. händelseförloppet höjer sig inte på något sätt över den enkla, vardagliga nivån för nutida svenska filmers innehåll, men scenerna från Stockholms inre och yttre delar äro vackra och tilltalande, och filmen kan som helhet ge en timmes angenäm förströelse.

Om man skall kunna säga detsamma om *Fasters millioner*, får man inte för kvällen ha några nämnvärda pretentioner. Trots goda skådespelare sådana som Karin Swanström, Bullen Berglund, Adolf Jahr m. fl. finner man handlingen så småningom rätt trötande i sitt överdrivna anhopande av s. k. förvecklingar.

Från A.-B. Svensk Talfilm härstammar *Kungliga Johansson*, som hör till samma släkte som *Fasters millioner*, men måste sägas vara något mera lyckad i sin klass. Den är roande utan att störa genom överdrivet många och dumma förvecklingar. Om de importerade filmerna är som helhet att säga, att man hittills varit förskonad från några rötägg bland dem och att man börjar hoppas, att detta beror på en föresats och inte på en tillfällighet. Mot vår stora *Christina* var från ren film-

MEDDELANDE

Härmed meddelas att begravning i samband med eldbegängelse omfattande: Kista med svepning, läkareintyg och resolution för eldbegängelse, likvagn och bärare vid bisättningen, blommar på kistan, eldbegängelseavgift, hyra av krematoriets kapell vid jordfästningen, arvide till organisten, lev. ljus på altaret och vid katafalken, askurna, urngrav och gravöppning ordnas av oss till ett pris av

175 kronor
 Vi stå till tjänst med råd och upplysningar i allt som rör begravningar.
 Werners Begravnings- och Eldbegängelsebyrå
 33 Sibyllegatan 33.
 Telefoner: 62 42 95, 61 30 51.
 Efter kl. 6 e. m. 38 40 47, 62 52 05.

Ny
 EYVIND
 JOHNSON!

nu
 var
 det
 1914
 ROMAN

5:50

BONNIERS

Guvernörsvalet i Kalifornien.

Medan vi här i Europa med förtjusning registrerar varje symtom till det konjunkturuppsving, som enligt de flestas mening nu står för dörren, samlas i Kalifornien väldiga människomassor för att lyssna till en talare, vars framträdande bygger på den absoluta övertygelsen att de svåra tiderna kommer att stå sig; *den kris vi nu genomlever är permanent*. Talaren är *Upton Sinclair*, och ett av skälen till att han med en sådan envishet fasthåller vid tesen om krisens permanentens är att den utgör grunden till hela det sociala omdaningsprogram, som utgör hans förnämsta vapen i striden om guvernörskapet i Kalifornien.

Sinclair's resonemang går i ungefär följande stil:

Den kris, som satte in på hösten 1929 och som hållit sig kvar med en bulldoggliknande envishet, skiljer sig från tidigare kriser genom att den bottnar i en överproduktion av produktionsmedel. D. v. s. det är det på ytan märkbara skälet, men undersöker man saken djupare ska man finna att det är de på ett fåtal händer koncentrerade rikedomarna, som är upphovet till krisen. De stora trusterna kontrollerar priserna och lönerna. Arbetarna och farmarna är oorganiserade. Resultatet blir att priserna skruvas i höjden, under det att lönerna pressas ned. Och följden av denna trusternas pris- och lönepolitik blir i sin tur underkonsumtion eller överproduktion, vilken benämning man nu föredrar. För att hjälpa de genom krisen strandsatta tvingas staten att utbetala väldiga summor i understöd. Men staten är folket, och allteftersom folkets inkomster sjunker, så sjunker statens.

I staten Kalifornien finns det nu 1,225,000 personer, som för sin existens är beroende av den offentliga välgörelsen. Att staten hittills gått i land med att försörja alla dessa människor, beror endast på att den erhållit hjälp från den federala regeringen. Men denna understöd nu bankerna, försäkringsbolagen, järnvägarna, de stora industrikoncernerna, egnahemsbyggarna, farmarna, krigsveteranerna och de arbetslösa. Dess bankrutt står för dörren.

Ur denna situation finns det endast en

synpunkt ingenting att anmärka och Garbo var mognare och bättre än någonsin.

Män i vitt är en blandning av gott och ont, av lärorikt allvar och amerikansk filmskadlighet för publiken; men ännu så länge får man ju vara tacksam, när även den förstnämnda ingrediensen finnes med. Beklagligt är dock, att den skall inge människorna den föreställningen, att allt detta opererande och medicinerande är enbart välsignelse. Och roligt skulle det vara om vi en vacker dag finge en film, som visade människorna, att dessa saker kunna vara alldeles onödiga, om människorna nämligen lärde sig den enkla konsten att leva lite sundare och rättare.

Kosacken med två spanska hjältetener, spelande i sydrisk miljö, tillhör alltså gruppen sångfilmer och är intressant som folkskildrare och underhållande som film.

30.000 kr.

hittas icke varje dag.

KÖP LOTTER

i T. A. K.-Tombolan 1934.
Måhända hittar Ni då detta värde, ty

30.000 kronor

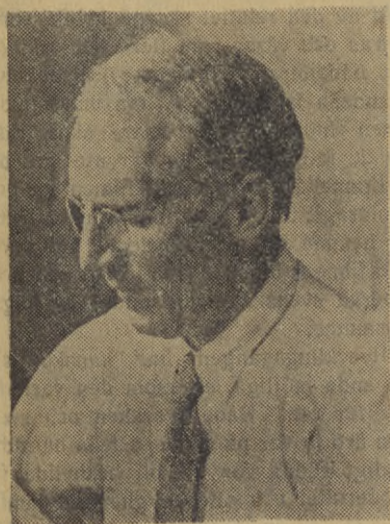
i Svenska Statens Premieobligationer utgör högsta vinsten i tombolan.

Tombolan är anordnad till förmån för ofrivilligt arbetslösa tjänstemän, kontorister, ingenjörer m. fl.

De behöva allmänhetens stöd.

GIV DEM DET!

KÖP LOTTER I DAG!

Upton Sinclair.

utväg: man måste sätta de arbetslösa i produktivt arbete. En miljon människor i Kalifornien måste göras självförsörjande. Den federala regeringen har redan satt i gång en del försök i den riktningen: den har upprättat möbelfabriker för arbetslösa i västra Virginien, den har satt i gång väldiga arbeten i Tennessee, den har träffat överenskommelse med befolkningen på de virginska öarna om att överta sockerproduktionen och dela vinsten mellan arbetarna.

Epicplanen — End Poverty in California — som Sinclair kallar sin plan, beträder samma vägar, men den är djärvare och mer rationell. Den innebär att staten Kalifornien ska upprätta lantbrukskolonier, där arbetslösa lantarbetare ska producera de jordbruksprodukter de arbetslösa behöver. Vidare ska staten överta de stillastående fabriker, där de arbetslösa fabriksarbetarna ska producera de industrivaror de arbetslösa behöver. Såväl vid jordbruken som vid fabriker ska man bygga sjukhus, skolor, bibliotek, biografier, teatrar och andra kulturella och sociala välfärdsinrättningar.

Staten ska vidare upprätta ett distributionsorgan, som tillhandahåller jordbrukskolonierna industrivaror och städer jordbruksprodukter. De som producerar kommer att få full valuta för sina produkter, så att de blir i stånd att köpa det som de tillverkar. Konsumtionen kommer att balansera produktionen. Det kan inte bli tal om någon överproduktion, ty om det skulle uppstå överskott på en del varor, blir tillverkarna av dessa därför inte arbetslösa; de får endast en tids semester. Överskottet är ju deras egen egendom.

Starten av Epicplanen finansieras med lånemedel. U. S. A:s regering har redan lämnat sitt stöd åt andra liknande företag, och det finns ganska säkra garantier för att den inte heller kommer att ställa sig avvisande mot Epicplanen.

Dessa lån amorteras dels med den vinst, som uppstår på varor, vilka säljas utom staten, och dels med nya skattesystem, som även det ingår i Epicplanen — med bl. a. progressiv egendomsbeskattning tomtförsäljningsskatt samt progressiv inkomstskatt.

Till sist utlovar Epicplanen en pension på femtio dollars i månaden till varje behövande, som är över sextio år och som vistats tre år i staten. Detsamma gäller för blinda, krymplingar och ånkor med oförsörjda barn.

Det är alltså detta program striden gällde den sjätte november. Ty motkandidaterna har förhållit sig rent negativa. Deras valtal har till nu tondelats utgjorts av försök till vederläggningar av Sinclairs teser.

Valstriden började redan i januari, då Sinclair startade sin valtidning *Epic News* och gav ut sin programskrift I, *governor of California*, som inom kort blev den mest sålda boken i Kaliforniens historia. Valkampanjen har sedan för varje vecka fått en allt intensivare karaktär. Alla det moderna samhällets propagandamedel har tagits i bruk, från radio till cirkus. Sinclairs sista stora slagnummer före provvalet i augusti bestod i förklaringen att hans första regeringshandling som nyvald guvernör skulle gälla Mooneys och

Kväkarna och det moderna samhället.

För kort tid sedan kom lektor *Emilia Fogelklou* hem från en nära årslång vistelse vid kväkarnas märkliga universitet, Woodbroke, nära Birmingham i England. Lektor Fogelklou har många intressanta och gripande saker att berätta från detta centrum för forskning och fördjupad världsuppfattning.

Forskningsarbetet vid Woodbroke söker sammanhangen mellan den andliga grunden och de internationella problemen.

Det föreläses i bibelkunskap, kyrkohistoria, etik, psykologi, sociologi och filosofi såväl som i »Internationella problem». Men sammanhanget finns också representerat genom en av ungdomen högt skattad särskild serie: »Den andliga grunden för mellanfolkigheten» (*The spiritual basis of internationalism*). Studierna omspänna å ena sidan de historiska försök som teoretiskt eller praktiskt gjorts att lösa samfundsproblemet och å andra sidan moderna försök med små experimentala utgångspunkter.

Kväkarna ha t. ex. organiserat arbetsläger, där man tillämpar »timbetalning», d. v. s. arbetsbytet sker utan pengar efter uträkning i timmar. Den ene lagar skor,

Billings omedelbara frigivning. Provvalet utföll som bekant mycket fördelaktigt för Sinclair. Sinclair nådde då större röstetal än någon guvernörskandidat före honom.

Men motståndarna har inte heller legat på latsidan. Kommunister anser honom vara den döende kapitalismens sista hopp och kapitalisterna betraktar honom som socialismens vägröjare. Hur pass allvarligt man på kapitalistiskt håll tar saken, visar bl. a. en sådan liten detalj som att man ålagt alla vid filmindustrin verksamma personer att satsa en dagsinkomst till propagandan mot Sinclair.

Blir Sinclair vald och lyckas han genomföra sitt program, kommer det sällsamma förhållandet att inträffa att inom ett och samma land två ekonomiska system, ett privatkapitalistiskt och ett kooperativt-socialistiskt, kommer att tävla om folkets ynnest. Den kommande ekonomiska diskussionen kommer här att finna ett ypperligt åskådningsmaterial.

Arne Holmström.

Dagmar Borup till Stockholm.

Den danska musikpedagogen, fru *Dagmar Borup*, som Tidevarvet vid ett föregående tillfälle haft glädjen föreställa för sina läsare kommer att i nästa vecka börja en kurs i tonträffning, ackordanalys etc. i Stockholm, där K. Operan och Musikaliska Akademien ställt lokaler till hennes förfogande. Fru Borup väckte berättigad uppmärksamhet med sina uppvisningar här i Stockholm i våras. Säkert komma många musikintresserade att med glädje hälsa detta tillfälle att få stifta närmare bekantskap med hennes metoder. — Kurserna omfatta tre veckor med tre lektioner i veckan för gruppen på 8 elever i varje.

Ni stöder de blinda i Östergötlands län

genom att köpa vad Ni behöver av borstar, korgar, mattor, stickade arbeten m. m. från

De Blindas lager

LINKÖPING

Kampen om kvinnorna...

(Forts. fr. sid. 1.)

re. Den nämnda artikeln i *Sociale Praxis* — en översikt över den nyaste tyska litteraturen i kvinnofrågan — uttrycker ett skarpt avståndstagande från hela den nationalsocialistiska synen på detta tema. Bl. a. anföras en del exempel på hur arbetet för de kvinnliga läkarna försvåras och hur nödvändigt det är, ur kvinnornas egen synpunkt, att det också finns kvinnliga läkare.

Lydia Gottschewsky, som då och då uppträder med kvinnoartiklar i *Völkischer Beobachter* attackerar skarpt, emedan hon i sin nyligen utgivna bok *Männens förbund och kvinnofrågan* levererar en urskillningslös och häftig kritik mot hela den gamla kvinnorörelsen. Samtidigt konstateras med en viss ironi, att Gottschewsky i likhet med de flesta andra nationalsocialistiska teoretiker kommer in på samma spår som de så hårt föraktade förkämparna för den liberala kvinnorörelsen. Ty t. o. m. en så ivrig nationalsocialist som Lydia Gottschewsky är i grund och botten upprörd över den roll, som hennes manliga partikamrater befaller kvinnan att spela.

En annan nationalsocialismen närstående kvinna, dr Dorothea Klaje-Wenzel, påpekar i sin bok *Kvinnan i folkgemenskapen*, att kvinnorna inte längre kunna undvaras i många yrken. Hon är djärv nog att fordra att t. o. m. domaryrket, som ju av nationalsocialisterna helt och hållet är förbehållet männen, skall öppnas för kvinnor. Hon kräver vidare likställighet mellan inom och utom äktenskapet födda barn samt att alla barn, även de inom äktenskapet födda, skola bära sin moders namn. Detta står i direkt motsats till de strömningar, som f. ö. göra sig gällande inom nationalsocialismen. F. ö. rör sig dr Klaje-Wenzel med renodlad nazistisk ideologi och stöder sig bl. a. på den »nordiska tanken om kvinnans höga ställning bland de gamla germanerna». Tidningen *Sociale Praxis* tillåter sig att ironisera en smula även med ordet »nordisk».

Det är historiens vanliga ironi, att samtidigt som nationalsocialistiska kvinnor göra revolt ha några på sin tid ganska framstående företrädare för den s. k. gamla kvinnorörelsen övergått till nationalsocialismen och till och med försvarat den blodiga terrorn.

Irene Reele.

sina gamla positioner och slöto sig till de nya. Vad som nu eftersträvas är en förening mellan den gamla goda individualismen och den universalism, som måste komma, efter typen »enhet ur mångfald».

Kväkarna ha på senare tider blivit prisade, t. o. m. vid ett parlamentsöppnande (1932), för sin insats i arbetslöshetsfrågan.

Men detta, säger lektor Fogelklou, finna de själva vara förenat med risker. Man måste återigen söka sig mot djupet och finna de särskilda uppgifterna varje samtid kräver, även om de skulle gå stick i stäv mot det allmänt vedertagna! För övrigt, slutar lektor Fogelklou, har det aldrig varit så mycket ungdom bland kväkarna som just nu.

C. H.

TIDEVARVET

Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stockholm.

REDAKTION:

Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10—12.

EXPEDITION:

Telefon 20 48 42.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:25, kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:

1 text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1934

Zetterlund & Thelander's Boktryckeri-A.-B.